

Prediker 4:17-5:1

1 Gods huis 2 onze voeten 3 onze oren 4 onze lippen

Gemeente,

De kerkdienst. Daarover ging het een aantal keren in de preken. Over de wonderlijke ontmoeting van God, de verhoogde Christus, met Zijn gemeente. Waarin Christus nadert tot ons: in de groet, de wet, de Schriftlezing, de preek, de zegen. En waarin wij naderen tot God: in ons votum, ons bidden, in ons zingen. De kerkdienst ontmoetingsplaats van Christus met Zijn Gemeente, van God met zondaren.

En dat is wel heel bijzonder. Want, zegt Prediker in onze tekst: God is in de hemel en wij zijn op de aarde. Hemel-aarde. Je zou denken: wat een afstand. Hemel - aarde. Dat is zover. Verder dan aarde maan, aarde zon of aarde Neptunus Toch is dat het niet zozeer. Het geeft veelmeer niet zozeer de afstand als het verschil aan. Het verschil tussen God en mens. God is de Schepper, de Bron van leven. Wij zijn het schepsel, wij ontvangen het leven en kunnen nog geen seconde bestaan op onszelf. God is de Wijsheid. Hij ziet, doorgrond alles ten volle, een oceaan van wijsheid. Wij zijn de beperkten van inzicht, een vingerhoedje. God is heilig, wij zijn zondig. God is vuur, donder, bliksem, aardbeving, wij zijn stro, een stofje, een druppel. Wat een verschil.

Dat verschil wordt benadrukt en aangegeven door God is in de hemel en wij zijn op de aarde. Je zou het kunnen vergelijken met een hoogspanningskabel. Die geleidt stroom van 380.000 volt. En wij zijn een huis met lampjes. Als je die twee op elkaar aansluit: 380.000 volt op een huis met lampjes dan springen alle lampjes kapot, branden door, versmelten. Als die twee op elkaar aangesloten worden God en mens, dan bestaat een mens niet meer, dan sterft hij eeuwig en wordt verteerd door Gods hoogheid. Want onze God is een verterend vuur en wie zal wonen bij een eeuwige gloed? Geen mens, geen zondaar. Niemand van ons.

1 Gods huis

Maar in huis van God gebeurt het! Daar komen die twee bijeen, God en mens, en de mens die blijft in leven, blijft bestaan, ja ontmoet God en ontvangt leven. In het offer. Zoals de hoogspanning in een transformator-huisje wordt omgezet in 220 volt zodat de lamp niet stukgaat maar licht gaat geven. Zo wordt Gods heiligheid en hoogheid in het offer omgezet tot genade die een mens leven geeft. In het offer van Christus naderen God en mens elkaar. God nadert tot ons met heil en verlossing. En de mens in geloof nadert tot God en er vindt ontmoeting plaats. En God ontmoet een mens zegenrijk. Niet verterend en verdervend. Maar verzoenend en reddend.

In het huis van God ontmoeten God en mens elkaar in Christus. In de verzoening door Zijn offer. En een mens wordt gered, verlost. En iets van de hemel stroomt in een mensens hart. De hemel giet zich uit op aarde. En je ontvangt in Christus liefde en vreugde. De liefde Gods in je hart uitgestort. En vreugde in God daalt neer in je hart. De hemel raakt de aarde en vult je hart.

Als je dat ontvangt in de kerkdienst! Als je zo God in Christus ontmoet. Dan duizelt het je wel eens. God en ik verzoend in Christus. God en ik bijeengebracht in Hem, Die Zichzelf gaf en mij heeft liefgehad. God van de hemel Die iets meebrengt van de hemel voor mij hier op aarde. Hemelse liefde en vreugde. Hier weidt mijn ziel met een verwond'rend oog.

Kent u daar iets van? Dat is de kerkdienst! Zo'n ontmoeting waarvan er zijn die je nooit meer vergeten zult. Dat je zolang als je je geheugen houden mag, het je altijd bij zult blijven. Ontmoetingen van God met je ziel. In Christus. Hemelse vrede.

Dat is de kerkdienst! Dat te beseffen is nodig. Een kerkdienst is van heel andere orde dan een samenkomst van mensen op een verjaardag, een vergadering, een gemeente avond. Het is het kruispunt tussen God en mens, hemel en aarde. We gaan toch wel anders naar de kerk dan naar een verjaardag? We gaan toch wel anders naar de kerk dan naar de snackbar? We houden het verschil toch wel in het oog, in het hart?

Laten we het blijven beseffen: kerkdienst is kruispunt tussen hemel en aarde, God en mens. En we mogen ons daar best netjes voor aankleden. Laten we ons verwonderen dat wij daartoe genodigd worden. Dat wij na een week die achter ons ligt het mogen horen: Genade zij u en vrede. Hoe bestaat het! . We mogen daar echt wel zondagse kleren voor hebben. We komen niet op bezoek bij oom of tante, we komen niet op bezoek bij de koning of de koningin, we komen tot God.

De kerkdienst. God laat in Christus de hemel de aarde ontmoeten en je hart vullen.

Maar: dat houdt niet in dat dat altijd gebeurt. Dat dat automatisch plaatsvindt als je maar in de kerk zit.

Het houdt zelfs niet in dat het zo is van: baat het niet dan schaadt het niet. Slechter word je er in elk geval niet van.

Nee, in de kerkdienst, in die ontmoeting van God en mens kun je ook je een oordeel zitten. Oordeel van verharding, oordeel van Gods ongenoegen.

Vroeger zei men: de kerkdienst is ten voordeel of ten oordeel.

Daarom is het nodig en nuttig om te luisteren naar de drie vermaningen van Prediker. Allereerst deze: bewaar uw voet als gij naar het huis Gods gaat.

2 onze voeten

Je denkt eigenlijk eerst en vanzelf aan onze ouderen. Zeker als het winter is en het heeft gesneeuwd en het is glad. Gelukkig doet onze koster dan alles wat hij kan om de kerk bereikbaar te houden. Maar als oudere moet je toch opletten: voor je het weet ben je uitgegleden. Kijk uit waar je loopt, let op waar je je voeten wegzet. Kan een wijze raadgeving zijn.

Maar in de Bijbel wordt onze voet vaak gebruikt als beeld van ons gedrag, van onze gedachten zelfs. Denk aan Psalm 17 ik zet mijn treden in Uw spoor opdat mijn voet niet uit zou glijden. Dat ziet op je levenswandel, je gedrag. Psalm 73 mijn voeten waren in mijn leed schier uitgeweken en mijn schreef van het spoor der godsvrucht af gegleed. Dat ziet op zijn jaloezie en moedeloosheid.

En in die zin geldt het heel sterk: als je naar de gaat, waak, let op, wees zorgvuldig. Vlak voor kerktijd, aan de ontbijttafel val je uit tegen je broer of zus, tegen je kinderen. Gestruikeld, uitgegleden. Op weg naar en in de kerk krijg je de gedachte: wat heeft het eigenlijk voor nut dat ik hier zit, 'k heb vast toch weer niks aan. Gestruikeld. Als er een fijne dominee preekt: hier heb ik vast wat aan! Of als je ziet welke dominee er binnenkomt: och nee, hebben we die weer. Uitgegleden. Je gedachten, wat kunnen ze wegzwerfen in de kerkdienst, naar je werk, naar je financiën, naar je plannen voor deze week. Uitgegleden. Als een mens tegen je praat is het al hoogst onfatsoenlijk als je niet eens luistert wat hij zegt. Als God tegen je praat en je luistert niet eens wat Hij zegt.

Bewaar uw voet. Waak over je gedachten. Dat woord betekent: continu opletten. Zoals iemand die bewaakt, beveiligt. Die moet alle minuten opletten want even niet opgelet en de dief slaat zijn slag. Continu opletten en waken over je gedachten. Want de duivel ligt op de loer. Heel de zondagochtend en heel de kerkdienst en daarna weer heel de zondagmiddag. Om binnen te kunnen komen en je gedachten te verstrooien, te beïnvloeden, je uit te laten glijden in moedeloosheid, in driftigheid, in hoogmoed, in afdwalen.

Je moet er eigenlijk gewoon uitgerust voor zijn. Zodat je sterk genoeg bent om over je gedachten te waken. Laten we maar zeggen: voorbereiding gevraagd. Dat begint eigenlijk maandag al en duurt heel de week door. Tot aan de zaterdag en de zaterdagavond om uitgerust de zondag in te gaan.

Zodat ik controle heb over mij gedachten. Zodat ik in mijn voorbereiding verlangen krijg om God te ontmoeten. Zodat verlangen naar God mijn gedachten vervult. Psalm 42, Psalm 84. Mij ziel dorst naar God. Hoe branden mijn genegenheeden. Zo naar het huis van God gaan. Dorstend naar God. Naar Zijn heil, Zijn vriend'lijk Aangezicht, Zijn gunst. Met verlangen en verwachting.

En God vervult het verlangen. Beschaamd de verwachting niet. Beproefd het wel eens, jazeker, maar Hij vervult het. Van die kerkdiensten waarin de HEERE laat merken: Ik leef, Ik ken je, Ik weet van je, Ik weet wat je nodig hebt. En Zijn vertroosting kwam binnen, Zijn vermaning kwam binnen, Zijn gunst overstelpte je. Wat een kerkdiensten! Hier weidt mijn ziel met een verwond'rend oog.

Zo was de Heere Jezus in de kerk toen Hij 12 was. Twaalf, hoor je dat? Twaalf. Wist gij niet dat Ik moest zijn in de dingen van Mijn Vader? Dat Ik daarin zijn moest, daarin ondergedompeld. Verlang je daar niet naar? O HEERE, geef mij dat, geef ook mij dat. Dat wat water is voor een vis, de lucht is voor een vogel, de kerkdienst is voor mij. Dat komt uit Hem! Dat vloeit uit Hem. Jong of oud laten we toch bidden: maak het zo ook voor mij.

En bewaar je voet ook als je de kerk uitgaat zou ik zeggen. Bewaar je gedachten als je naar huis gaat. Als je even blijft nakletsen bij de kerk. Ja, waarover? Als je thuis komt. En wat zet je aan, waar kijk je gelijk op? Als je op visite gaat of koffiegroep hebt, waar heb je het over heel de avond? Je glijdt zomaar uit. Je struikelt zomaar. Dat je gedachten overal heengaan, naar de politiek en naar de sportuitslagen, naar deze of gene die opvalt. En een uur na kerktijd ben je alles kwijt. En in je avondgebed komt geen preek meer voor, je weet niet eens meer waar het over ging. Uitgegleden, gestruikeld en alles laten vallen, alles kwijtgeraakt wat we meegekregen hadden.

Terwijl waar blijft dat we rekenschap af zullen moeten leggen van elke preek die we gehoord hebben. Elke kerkdienst komt weer een keer terug. Is het niet in onze gedachten, dan wel in Gods gericht.

Het is niet zo'n slechte gewoonte, ik zou hem van harte aan willen bevelen om als je thuiskomt uit de kerk even de eenzaamheid op te zoeken, even je kamer in te gaan. Te knielen, te bidden, de kerkdienst weer bij God terug te brengen. Water op het zaad te gieten dat op de akker van je ziel gestrooid is.

Het is zo mooi als je thuis, in huwelijk en gezin napraat over de kerkdienst: over de Psalmen, de tekst, de preek. De grond losharken zodat het zaad te beter en te dieper vallen kan.

De tweede vermaning van Prediker betreft onze oren: en wees liever nabij om te horen, dan om der zotten slachtoffer te doen.

3 onze oren

Dat is een merkwaardige tekst in Prediker. De aansporing om te horen. Want, u kunt dat nazien thuis, tot nu toe heeft Prediker het steeds over zien gehad. Zeker al 9 keer. Steeds hetzelfde: ik wendde mij om te zien en ik zag.... en dan zag hij weer iets wat hij niet begreep. Hij had al zoveel gezien wat hij niet begrijpen kon. Veel gezwoeg maar geen resultaat, veel genieten, maar toch onvoldaan blijven, vee getob en gepieker en toch geen oplossing, waar je recht zou verwachten daar zie je onrecht, waar misdaad gepleegd wordt daar is geluk en onbezorgd leven, waar eerlijk gehandeld wordt daar is armoede en zorgen. Ijdelheid der ijdelheden het is al ijdelheid en kwelling des geestes. Prediker had zijn ogen uitgekeken en geprobeerd voor al het ongerijmde dat hij zag een oplossing te vinden, een verklaring, maar het was hem niet gelukt. Alles wat je ziet het kan je zo in verwarring brengen, het kan je zo moedeloos maken, zo verbitterd als je niet uitkijkt, zo machteloos doen voelen tegen alle onrecht.

Maar nu gaat hij naar de kerk. En daar mag je horen. Neig uw oor en hoor. Hoor dat God zegt dat er een gericht is. Er komt een dag dat Hij orde op zaken stelt. De goddeloosheid zal niet eeuwig goed af zijn. De rechtvaardige zal niet eeuwig aan het kortste eind trekken. Er komt een dag van gericht, dat God orde op zaken stelt. En de goddelozen en onbekeerden zal Hij oordelen en laten boeten voor elke zonde, voor elke misdaad. En de rechtvaardigen in Christus zal Hij zegenen en eeuwig wel doen gaan en overvloedig vergoeden voor alle lijden en alle vervolging en onrecht. En die veel leed en veel zichzelf verloochende zal nog meer heerlijkheid ontvangen. God zal in Christus de wereld, de mensheid richten. God spreekt in de kerkdienst. Als de Waarachtige Die tot ons behoud genegen is. En God tilt je er helemaal bovenuit! Als Asaf in Psalm 73 'ik zal dan gedurig bij U zijn'

Neig uw oor en hoor! De gelijkenis van de zaaier laat het zien. Hoe dat zaad terecht komt. Weggepikt wordt, of na een tijdje verstikt of na een tijdje verdort of: vrucht voortbrengt. Daarom: Hoort! Echt horen. Dat is allereerst: met aandacht en met inspanning luisteren. Echt horen, dat doe je als je terug moet komen bij de dokter voor uitslag van onderzoek. Je hoort, ademloos, en ieder woord wil je opvangen. Er hang ook nogal wat vanaf: je leven kan ermee gemoeid zijn wat de dokter zegt. Je hoort. Zo horen in de kerk. Je leven kan ermee gemoeid zijn. Je eeuwigheid hangt er vanaf wat God mij zegt. Of ik een onbekeerde ben die in het gericht zal moeten boeten, of een rechtvaardige in Christus, die de zaligheid beerven zal. Horen alsof je leven ervan afhangt.

Horen is dan ook aanvaarden, onderwerpen. Ontvangen eigenlijk. Buigen voor wat gezegd wordt, ontvangen wat je aangereikt wordt. Ontvangen als geschenk van God. Niet laten liggen in de kerk, niet afwijzen met ja, maar.... maar ontvangen. Wij vinden er zo gauw wat van, hebben er een mening over. In plaats van te ontvangen. Dat is horen. Al begrijp ik niet, al heb ik zoveel vragen, zoveel waaroms, hoor en geloof!

Horen is dan ook bewaren. Zoals Maria die al die woorden bewaarde, die overleggende in haar hart. Er mee blijven arbeiden. Vergelijken met eerdere preken, vergelijken met andere Bijbelgedeelten, vergelijken met je leven. Schrijf eens wat op. Kijk het elke dag weer even door.

Horen is ook doen. Wees niet alleen hoorders van het Woord maar daders. Want een preek wil altijd iets van je. Wil je vertroosten of vermanen of ontdekken of tot bekering brengen of tot geloof brengen of laten strijden of laten komen. De preek wil altijd iets van ons. Om terug te brengen bij Hem, Heere, geef dat ik gehoorzamen mag. Dat ik niet van me af laat glijden. Wie deze mijn woorden hoort en ze doet die is een verstandig man die zijn huis bouwt op de rots. Maar die ze hoort en niet doet, die is een dwaas man die zijn huis bouwt op het zand.

Dat is beter dan het slachtoffer van de zotten. Prediker bedoelt de mensen die naar de tempel komen om te offeren en die hun dier bij de priester brengen en he laten offeren en weer naar huis gaan met een goed gevoel. Ze hebben weer geofferd en zijn weer gerust gesteld en leven weer verder. Het slachtoffer van de zotten. Je gaat naar de kerk en je zingt en je bidt en je hoort een preek en je gaat weer naar huis en hebt toch weer een goed gevoel. Zou toch raar voelen als je niet gegaan was. Mensen die het glas in hun hand hebben en er gelukkig mee zijn al zit er geen drinken in. Je hebt aan het glas van de kerkdienst genoeg. Zonder dat je drinkt van het water des levens. Zonder dat je indrinkt de woorden Gods, de genade Gods. Je hebt aan het glas van de kerkgang genoeg en leeft weer verder. Zonder bekering.

4 onze lippen

En de derde raadgeving van Prediker gaat over onze mond. Wees niet te vlug met je mond. Wees niet te snel om wat te zeggen. En niet te snel om wat te denken, want het hart wordt er ook bij betrokken.

Dat zien we voor ons in de tempel van Prediker Salomo. Iemand komt naar de tempel met en dankoffer. De Heere heeft zo'n goede opbrengst gegeven. Hij ziet de priester. Hij zingt de tempelzangen mee en is zo dankbaar dat hij een gelofte doet bij het dankoffer: ik zal altijd elke dag de tienden geven, ik zal elke keer als ik hier kom niet 1 maar 2 offers meebrengen.

Wees niet te snel met uw mond. Meen je het wel echt? Is je mond wel echt de tolk van je hart. Spreekt je mond vanuit je hart? Zijn je lippen een spiegel van je hart?

Je kunt wel heel wat bidden en meebidden. HEERE, geef dat ik heel mijn leven U dien. Heel mijn hart leg ik voor u neer, zie hier ben ik. Maar....is dat ook de taal van je hart? Hoe makkelijk bid je niet gedachteloos na wat de dominee bidt? Hoe vaak bidt de dominee niet mooie woorden, mooie woorden, maar zijn ze ook uit zijn hart? Bid je echt met je hart. Je zou je kunnen afvragen in dit verband. Als ik bid, en ik bid wat ik bid, zou ik willen dat God het direct verhoort? Nu, vanaf vandaag. Heel mijn leven in Zijn dienst, ik mezelf verloochenen, Jezus wederkomen. Zou ik willen dat het direct verhoord werd?

Of ben ik te snel met mijn mond. Voordat en zonder dat mijn hart het echt meent en verlangt?

En de Psalmen die we zingen. We hadden het daar al een keer over. En je zingt van verlangen naar Gods dienst, van vreugde in God, van eeuwig zingen van Zijn goedertierenheid, van doden van de zonden. Is je mond een spiegel van je hart of..... God vraagt waarheid in het binnenste.

Ben ik misschien te snel met mijn mond? Zing ik dingen die ik niet ken in mijn hart, waar mijn hart buitenstaat?

In Mattheus 5:23 en 24 heeft Jezus het over mensen die naar het altaar gaan en ze bedenken dat hun broeders iets tegen hen heeft. Ze hebben hem tekort gedaan, beledigd, gekwetst. Ga eerst terug zegt Jezus dan om verontschuldiging aan te bieden en kom dan naar de kerk. Want als je maar doorzondigt en doorleeft dan helpt die kerkgang op zich er ook niet aan. Dan houd je jezelf voor de gek.

En de ja-woorden die wij geven. We geven ja-woord als we trouwen, als we belijdenis doen, als we een kind ten doop houden. Weten we wel wat we doen? Elk ja-woord is een belijdenis van het verlangen met heel ons leven God de Heere toe te behoren en Hem te dienen. Tot Zijn beschikking te staan. Persoonlijk, als man en vrouw, als ouders. Jezus na te volgen mezelf te verloochenen, mijn kruis op me te nemen, aller zonde vijand te zijn, heel mijn leven tot Zijn eer te leven en in leven en in sterven.

Zijn wij misschien te snel met onze mond? Zou dat niet kunnen? Hoevelen leven enkele jaren later nauwelijks meer kerkelijk mee? Zeiden ja, want het seizoen was zo fijn en de hele groep doet het. Zeiden ja, want wachten me trouwen wil je ook niet, dus dan ook maar ja-zeggen in de kerk.

Zeiden ja, want je kind ongedoopt laten kan ook niet, maar dat ik nou zelf de Heere ken is weer wat anders.

Zei Jesaja ziet, en Jezus later ook: dit volk nadert Mij met de lippen maar houdt het hart verre van Mij. Ze bidden, ze zingen, ze geven hun ja-woord, maar hun hart is ver van Mij.

Gemeente, drijft het niet uit naar Christus? Om met mijn gebeden tot Hem te gaan, Die me leert bidden. Om met de Psalmen tot Hem te gaan Die ze legt in mijn hart. Om met mijn ja-woorden tot Hem te gaan, Die mijn hart doorgrondt en kent: Doorgrond mij en ken mijn hart o HEERE en zie of bij een schadelijke weg is en leid mij op de eeuwige weg.

Zo bidden, zingen, ja-zeggen. Dan ga ik de kerk rijk uit. Want God zegent de oprechten van hart. De oprechten, die hun hart openleggen voor Hem. Met alle twijfelingen, alle wankelmoedigheden, alle vragen, alle nood, alle schuld. En de Heere zegent de oprechten. En je gaat rijk de kerk uit. Met de zegen van Zijn Geest, Zijn genade, Zijn kracht.

Zo kerk in kerk uit. De ene kerkdienst na de andere. Totdat...we zullen gaan in het huis des Heeren. Het hemels huis des HEEREN. Daar waar onze gedachten getrokken worden tot Hem en Hem nooit meer uit het oog zullen verliezen. Waar we mogen zien, horen wordt zien, Hem zien, de rechtvaardigheid zie, de verlossing zien, de engelen zien, de zaligen zien. Waar wij zullen zingen en aanbidden en Hem dienen met heel ons hart. Hier is het voorbereiding. Hier is het oefenen om in Gods huis te zijn. Oefenen voor later, voor straks. Voor dat allesovertreffende. Hem dienen, Hem loven, Hem verheerlijken. Dan is Hij in de hemel en ik ook.

Wie straks daar zijn zal, zal hier het oefenen kennen.

De kerkdienst: oefening voor later.

Amen